

Avannaata Kommunia

Utoqqaat pillugit oqaaseqartartup
angalanermini nalunaarusiaa, 2024

Marts 2024

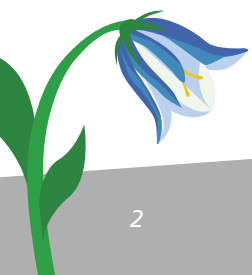
Saqqummersitsisoq: Utoqqaat pillugit oqaaseqartartoq – Josefip aqqutaa 749, 3921 Narsaq,
Kalaallit Nunaat – www.utoqqaat.gl

Saqqummerfia: Juli 2024

Allattoq: Utoqqaat pillugit oqaaseqartartoq Kiista P. Isaksen

Nutserisoq: Anda Kristiansen

Assit: Utoqqaat pillugit oqaaseqartartoq / iCICERO

Siulequt

Utoqqaat Illersuisuannut inatsisitigut tunngaviusoq tassaavoq nr.37, 28. November 2019. Taaguullu 2023-mi inatsisartuni allanngortinneqarpoq imatut: Utoqqaat pillugit oqaaseqartartoq. § 1 naapertorlugu inuiaqatigiinni utoqqarnut atugassarititaasut soqutigisaasalu iluaquserneqarnissaat siunertaavoq.

Angalanermit nalunaarusiaq manna tassaavoq utoqqaat atugaasa qanoq innerat pillugu oqaaseqaatit. Utoqqaat angerlarsimaffiini utoqqaat oqaloqatigineqarneri, utoqqarnut qanigisaasut, sulisut, angerlarsimaffimmi ikiorteqarnermi sulisut, atuisut, innuttaasunik ataatsimiisitsinernit oqariartuutaasut, utoqqaat peqatigiiffiit siulersuisui kiisalu allat attuumassuteqarsinnaasut oqaloqatigineqarneri.

Nalunaarusiaq manna tasaanngilaq nakkutilliineq, aaliangiineq, ilisimatusarnikkulluunniit pissusiviusut ujjartorlugit nalunaarusiorneq.

Avannaata Kommuniarut angalaneg pivoq 2024-mi 4. martsimiit 16. Martsimut.

Avannaata Kommuniarut illoqarfiit marluk kiisalu nunaqarfik ataaseq angalaffigineqartussatut pilersaarutavoq.

Ajoraluartumik angallannikkut akimmiffiit pissutaallutik angalanissamut pilersaarutit tamakkerneqanngilat. Taamaattorli avannaata Kommuniarut najugaqarfinnit 13-iusunit utoqqarnik ataatsimeeqateqarnikkut – kommunip Facebookiatigut ilulissanilu radiotigut toqqaannartumik aallakaatinneqartukkut utoqqarnut atugassarititaasunik paasisaqarluarpunga.

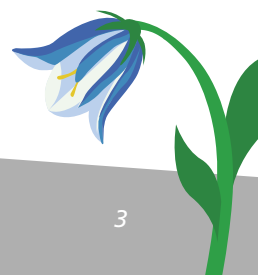
Utoqqaat inuuneq nuannaaralugu oqariartorput, ajoraluartumilli aamma nalaappagut ikiorserneqarnissamik pisariaqartitsisut tamakkiisumillu ikiorsiissutissanik pisinnaatitaaffimminnik ikiorserneqartarsimanngitsut, kiserliortut, sullinnerlunneqartutut misigisut, pisortaqaarfinnut saaffiginninnissaq iluaqutaasinnaasorinngikkat, sulisussaaleqineq atuutileraangat pilliutigineqartutut misigisut, sulisut oqariartuutaat atuisullu oqaatigisaat ilaatigut ataqatigiinngitsut, qanigisaasullu ataatsimoorfeqannginnerminnut periarfissanik ujjartuisut. Taamaattumik tamakkiisumik oqaatigineqartariaqarluni utoqqaat atukkatik pillugit nipaappallaartut.

Inatsisit tunngavigalugit suliassarivara utoqqaat atugaat pillugit apeqquutinut tunngassuteqartunik, pisortani oqartussanut, pisortat namminersortullu suliffiinnut kiisalu inuiaqatigiinni utoqqaat, atugaat pillugit inuiaqatigiinni ilisimasat annertusarnissaat.

Minnerunngitsumik utoqqaat pillugit paasissutissanik ingerlatitseqqinneq, tamat oqallinneranni utoqqaat sinnerlugit oqaaseqartassallunga kiisalu utoqqaat oqallinnermi peqataanissaannut periarfissaasa pitsaane-rulernissaannik sulissuteqarlungalu inuiaqatigiit sunniuteqarfigisassallugit.

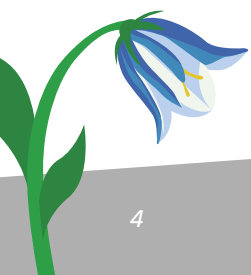
Utoqqaat inuunerminnik uagutsinnut oqaluttuartut tamaasa annertuumik qujaffigerusuppakka. Tamatuma-ni ilanngullugit qanigisaasut – sulisut politikerit – allallu angalanitsinni oqaloqatigisavut. Naggasiullugu qu-jaffigerusuppara Avannaata Kommuniarut attaveqaatit atorlugit ataatsimiinnerit ingerlanneqarsinnaanissaan-nut suleqatigilluarnitsinnut.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Kiista P. Isaksen

Imai

Utoqqaat pillugit oqaaseqartartoq.....	5
Oqaloqatigisagut tamarmik, utoqqaat, qanigisaasut, sulisullu kinaassusiisa ilisarineqarsinnaajunnaarsarnerat	5
Siunertaq	6
Angalanissamut pilersaarut	6
Oqaloqatiginninnerit, najuulluni kiisalu tikinngitsuukani isiginnaarutikkut.	6
Oqaloqatiginninnerit, utoqqaat qanigisaasullu.....	7
Oqariartuutit	8
Qarasaasiatigut kiinnerlunilu Avannaani ataatsimeeqatigiittoqarpoq. Paaqqutarineqarnissamik pisariaqartitsipput	9
Sulisunit saqqummiussat, assersuutit;.....	10
Angerlarsimaffimmi ikiorteqartarnek, saqqummiunneqartunut assersuutit;	11
Pisinnaatitaaffiit.....	11
Utoqqaat ataatsimeeqatiginerini, innuttaasunik ataatsimiisitsinerni, peqatigiiffinnillu ataatsimeeqateqarnernit qaqilerneqartut assersuutit;	12
Utoqqaat innersuussutaat	13
Paasissutissat pingaarutillit.....	14
Nalunaarusiami pingaarutilinnik tunngavissaqartumik paasissutissat	15
Peqataatitsineq: Utoqqarnik peqataatitsilluni utoqqaallu isumaannik atuilluni aqqutissiuineq	16
Inassuteqaatit nukingertut;.....	17
Naggasiut;.....	18

Utoqqaat pillugit oqaaseqartartoq

§ 8. Utoqqaat illersuisuat piginnaatitaavoq Utoqqaat illersuisuata suliaqarfiinut pissutsit attuumassuteqartut pillugit killilersorneqarnani oqaaseqarsinnaanermut.

Imm. 2. Utoqqaat illersuisuata pissutsit utoqqarnut ataasiakkaanut tunngassuteqartut pinnagit, pissutsit utoqqarnut nalinginnaasumik tunngassuteqartut kisiisa oqaaseqarfigisinnaavai.

Imm. 3. Utoqqaat illersuisuat taamaallaat oqaaseqaateqarsinnaatitaavoq. Utoqqaat illersuisuat aalajangii-sinnaatitaanngilaq.

Maluginiaqqussavara oqariartuutigineqartut Avannaata Kommuniiani utoqqaat illuini najugallit, piffinni sor-lerniinnerisut, aammalu angerlarsimaffimmi ikiortillit, ataatsimiisitsinernit allanilluunniit oqaloqateqarninnit immikkoortiterlugit allattorneqanngimmata.

Aammattaaq maluginiaqqussavara utoqqaat angerlarsimaffiini najugallit piffinni assigiinngitsuni najugaqar-tuummata oqariartuutit ilaat imminnut assortuutut misiginarsinnaammata, tamanna peqquteqarpoq utoq-qaat illuini illoqarfimmiit illoqarfimmut, nunaqarfimmiit nunaqarfinnut atugassarititaasut periarfissallu assi-giinngitsorujussuusarneri.

Utoqqaat pillugit oqaaseqartartutut angalanermi pilersaarutit tamakkermata naggataarutaasumik Avan-naata Kommuniiani politikikkut aqutsisunut, isumaginninnermullu aqutsisoqarfimmut utoqqaat pillugit paasisat nukingertutut nalilerneqarsinnaasut, uparuartariaqartut kiisalu nersualaarinnissutaasinnaasut apuuneqarput.

Taamaaliorpugut utoqqaat saqqummiussa, kiisalu sutigut tamatigut ilisimalikkatsinnut suliat aallartinne-qarnissaannut ikiortariaqartutut misigisimasut saaffiginninnerisa kingorna.

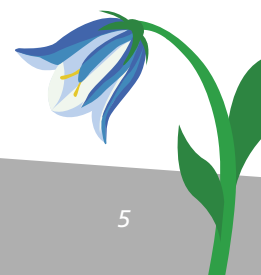
Oqaloqatigisagut tamarmik, utoqqaat, qanigisaasut, sulisullu kinaassusiisa ilisarineqarsinnaajunnaarsarnerat

Nipangiussisussaataaneq, utoqqaat, qanigisaasut piffinnilu inuit oqaloqatigineqartut illersugaanissaat pis-sutigalugu nalunaarusiaq atinik taasaqanngilaq.

Utoqqaat pillugit oqaaseqartartutut sulinermi politikkerivarput inuit kikkuunerisa ilisarineqarsinnaajunaar-sartarnissaat, tamatumalu kinguneraa nalunaarusiami illoqarfiit nunaqarfiilluunniit ataasiakkaat immikkut taaneqannginneri. Suliani aalajangersimasuni malitseqatitsisoqarnissaa pisariaqaraangat, suliat taakku oqar-tussaasunut eqqortunut ingerlateqqinneqartarput.

Utoqqaat, qanigisaasut innuttaasullu saaffiginninneri, utoqqaat pillugit oqaaseqartartumit tusaaneqarumal-lutik imaluunniit siunnersorneqarumallutik saaffiginninneri kinaaneq oqaatiginngikkaluarlugu pisinnaane-ri pingaaruteqarluinnarpoq. Matumani pingaarnerpaajulluni utoqqaat qanoq innerannik, oqariartuutige-rusutaanillu tusarnaarnissaq.

Saaffiginnittoqartillugu imaqarniliortoqarneq ajorpoq, kisiannili pingaarutilinnik malugisaqarnermi allat-tuisoqartarpoq. Oqaloqatigiinnerup kinaaneq oqaatiginngikkaluarlugu ingerlassinnaanerata tunngavigaa, utoqqaat ataasiakkaat toqqissisimanissaat.

Siunertaq

Pingaartuuvoq eqqaamassallugu utoqqaat pillugit oqaaseqartartup utoqqaat qanimut tikillugit oqaloqatiginninnerit, utoqqaat illuini pulaarluni pissutsinik takuninnerit siunertarinngimmassuk aalajangiinissaq imaluunniit oqartussaasunik nakkutilliinissaq.

Utoqqaat pillugit oqaaseqartartuat naalakkersuinikkut attuumassuteqanngilaq, siunertaraalu utoqqaat inuunerminni atugaasa pitsanngorsarnissaat, utoqqaat inuiaqatigiinni periarfissaasa soqutigisaasalu qulakkeerlugillu siuarsarnissaat kiisalu utoqqaat atugaasa sammineqalernissaat paasissutissiissutigineqarnissaallu.

Angalanissamut pilersaarut

05.03.24 Ilulissat

06.03.24 Ilulissat

07.03.24 Ilulissat

08.03.24 Uummannaq

09.03.24 Uummannaq

10.03.24 Uummannaq

11.03.24 Ilulissat

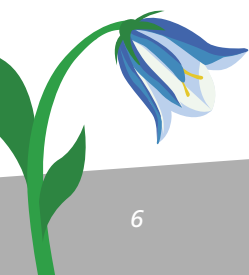
12.03.24 Ilimanaq

13.03.24 Ilimanaq

14.03.24 Ilulissat

Oqaloqatiginninnerit, najuulluni kiisalu tikingitsuukani isiginnaarutikkut.

- Utoqqaat illuannut pulaarnej aamma utoqqaat sapinnginnerusut angerlarsimaffiannut pulaarnej
- Utoqqaat illuini ningiuusunik oqaloqateqarnej
- Utoqqaat illuini najugaqartunik ilaqutaannillu oqaloqateqarnej
- Utoqqaat illuani sulisunik oqaloqateqarnej
- Innuttaasunik ataatsimiisitsinerit
- Puiortunngortut najugaqarfiannut pulaarnej
- Puiortunngortut najugaqarfianni ningiuusumik oqaloqateqarnej
- Puiortunngortunut ilaqutaasunik oqaloqateqarnej
- Utoqqaat illuini najugalinnut sulisunullu aamma puiortunngortut inaanni sulisunut saqqummiussinerit
- Peqatigiiffinnik oqaloqateqarnerit
- Angerlarsimaffimmi ikiortinut ataqatigiissaarisunik oqaloqateqarnerit
- Utoqqarnik isiginnaarutitigut ataatsimeeqateqarnej
- Kommunimi akisussaasunut naggasiilluni saqqummiineq

Oqaloqatiginninnerit, utoqqaat qanigisaasullu

Avannaani utoqqarnut qanigisaasut, sulisut allallu utoqqaat pillugit oqaaseqartartumik oqaloqateqarnisamut periarfissaq atorluarparaat, pissutsit atugassarititaasullu pillugit oqaluttuarluarput.

Utoqqaat illuini, sugisaasut annertunerusumik akuliutsinneqarneq ajorput – Qanigisaasut utoqqartatik qimaleraangamikkitt ernumagisarparaat, allaallu qimatsaaliorsinnaasarparaat.

Sulisut ikippallaarnerat qanigisaasut annerisarparaat.

Qanigisaasut ataatsimoorfeqannginnamik kisimik taama nalaataqartutut misigisarput.

Annikilliutit sulisunut apuunneqarpata utoqqartaminnik iperaasariaqartutut oqarfigineqartarput.

Iluaqutissartaqarmat sugisaasut annertunerusumik akoorusukkalarput, puiortunngortut qanigisaasut ilanngullugit.

*Oqariartuuteqaraangatta
maalasutut
misigitinneqarsinnaasarpugut*

*Qanilaarfigineqarnissaq
amigaatigisarpara*

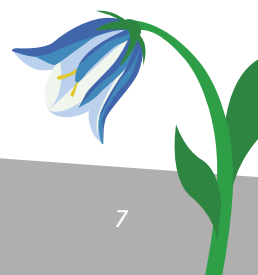
*Sammissaqaartitsineq
annikippallaarpoq, matu
parnaaqasarpoq, ulloq
takisinnaasaqaaq*

*Nakorsiarfissagut
puujorneqarsinnaasarpugut*

*Najugaqartut akunnitsinni
Inguttaanneq atugaavallaaqaaq*

*Nammineq
igasinnaaneq
maqaasisarpara,
igaffeeraqannginnatta
nammineq illigisatsinnik
igasinnaaneq ajorpugut*

*Kingulliulluni
neriartoraanni nerisassat
nungungajassimasarpugut*

Oqariartuutit

Utoqqaat misigisimapput sulisut utoqqaallu ataatsimoorfeqanngitsut.

Utoqqaat illuini aamma angerlarsimaffimmi ikiorteqarnermi aqutsisut oqaasii aamma utoqqaat atuisutut oqariartuutaat ataqatigiinngillat.

Aqutsisut ajunngitsumik ingerlasoqarneraapput utoqqaalli pissutsinik ajorneraallutik.

Sulisut unnuarsiorlut sulisussaaleqiffiup nalaani immikkoortortaqaarfinnik marlunnik ataatsikkut unnuarsiorfeqarsinnaasarpur. Marluuttarialinnik passussigaangamik utoqqarnillu ikioqqullutik sianertoqarpat orninnerqarsinnaannginnerat sulisunut annikilliortitsisarpur.

Ilaanni 16 tiimit sulisoqartariaqartarpur.

Utoqqaat paaqqutarineqarnissaminnik ima pisariaqartitsigaat allaat sulisunit piffissaqaarfigineqallatuarlutik oqaloqatigineqaraangamik qujamasuutigisarlugit oqaluttuarput.

Pisortaqaarfinnut saaffiginninnissaq iluaqutaasinnaasorinngilaat, taamaammallu hotline nuna tamakkerlugu atorineqarsinnaasq ilaatigut siunnersuutigineqarpur.

*Atisagut errorneqareeraangamik
tamarartarpur*

*Utoqqaat illuanni
najugaqartugut
ataatsimiisinneqarneq
ajorpugut*

*Sulisussaaleqineq
atuutileraangat utoqqaat
pilliutigineqartarpur,
tamannalu aamma sulisuusuni
nuanniilliuutaasarpur*

*Sulisut piumasaat
salliunneqarpallaarpur
utoqqaallu piumasaat
tunulliunneqartarlutik*

*Iluaqutissartaqarmat
Sugisaasut annertunerusumik
akoorusukkaluarput,
puiortunngortut qanigisaasut
ilanngullugit*

Qarasaasiatigut kiinnerlunilu Avannaani ataatsimeeqatigiittoqarpoq. Paaqqutarineqarnissamik pisariaqartitsipput

Naak ulluni aqqanilinni kommunimut paasisassarsiorluni angalanermi Uummannamut Ilimanamullu angalanissaagaluit piviusunngortinneqanngikkaluartut ataatsimiinnissat isumaqatigiissutaasimasut amerlanersaat piviusunngortinneqarput.

Isiginnaarutitigut ataatsimiinneq najukkanit tamanit peqataaffigineqarsinnaasoq piviusunngortinneqarpoq. Naak nunaqarfiit tamakkerneqanngikkaluartut ataatsimiinneq uannit utoqqarniillu iluarisimaarneqaaq.

Ilisimalerparput utoqqaat ulluinnarni akimmiffissalerujussuusut. Utoqqaq ataaseq 80-it sinnerlugit ukiulik angerlarsimaffimmi ikiorteqarnissamut akuerisaasimagaluartoq imminut isumassortariaqartarpoq. Nunaqarfiani arnat angutillu aalisarnermik aalisakkerinermillu suliaqarmata angerlarsimaffimmi ikiorteqarnermi sulusaqqanngilaq.

Utoqqaq alla oqaluttuarpoq soraarnerussutisiani ukiut marluk aaqqinniaalorneqarsimasut.

Naak utoqqaat akimmiffissaqaraluarlutik sulii piumassuseqarluarput, ikioqatigiilluta akimmiffiusunik aaqqiniatigiinnissaq isumaqatigiissutigineqarpoq. Utoqqaat akimmiffigisartagaat soorunalumi aamma nuannersortaat ilanngullugit angalanermi inaarutaasumik kommunimi akisussaasunut apuuneqarput, misigismavungalu tusaaniarneqarluarluta.

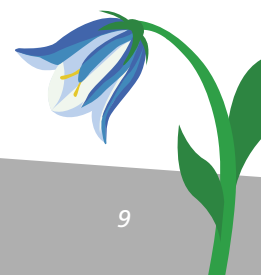
Angalaneq tamaat qiviarlugu, takusat, oqaloqatillu tunngavigalugit maluginiarpara Avannaata Kommunianni utoqqarnut atugassarititaasut nunatta sinnerani utoqqarnut atungassarisaasunit allaanerungaangitsut.

Utoqqaat inuunerisa sinnerat isumaqarnerulerseqqullugu angerlarsimaffimmi ikiorteqarnermi, utoqqaat iluanni aammalu sammisassaqtitsinermi pissutsit utoqqaat atuisutut pisariaqartitaannut naleqqussarneqartariaqartut paasinarpoq.

Utoqqaallu ataasiakkaat pisarissersuutaannartut misigilersimapput tunuarsimaartunngorlutillu. Ataatsimut isigalugu utoqqaat inuunermik imaqarnerusumik ujartuipput. Assersuutigalugu meeqqanik peqateqartarsinnaaneq eqqaaneqartorlu qiimmaallarujussuutarput.

Utoqqaat qangatuulli aalassaritsigijunnaarlutillu sulisinnaajunnaarput. Assigiinngitsunik sanngiilliuuteqalersarput ikiorneqartariaqalersarlutillu. Taamaammat utoqqaat sulii angerlarsimaffimmini najugaqartut angerlarsimaffimmi ikiorteqarnikkut naleqqussaavigineqartariaqarput, soorlu saagunik taarsiiniarnikkut, oqorutit qaliinik taarsersuinikkut aammalu igalaanik qillersaanikkut.

Naggataarutaasumik tamanit oqaatigineqartoq issuarpara: ***Qujanaq taamatut ataatsimiinnissamut periarfissinneqarnitsinnut. Isumataarnarpoq, suliaq torrappoq.***

Sulisunit saqqummiussat, assersuutit;

Suliffik nuannerpoq, utoqqaat nuannareqaakka pissarsiaqarfigisarlugillu, suliuuannartuuvunga, Suliffinnut iserlungalu silarsuara ammartarpoq.

Nipaatsuugaluarlunga apuuneqartariaqartut annittarpakka. Iluaagisatsinnik killilersorneqartarpoq iluaagisarpara.

Sulisussaaleqilertarpoq nalinginnavaoq. Utoqqarnut aaliangersimasunut, assersuutigalugu angutitut angutitik sulisoqarnissaq pisariaqartittaraluarparput, nukersortoqarsinnaasarami.

Sulisoqarnikkut tunniusimasunik sulisoqarneq qujamasunnarpoq – sulinermit akunnerit 8 naammattaraluartut sulinnigittoortoqartillugu sulisut suleqqittariaqartarput.

Aqutsisugut pikkorippuk kisianni eqqortumik aqutsineq maqaasinarpoq.

Ataatsimiittarnerit akuttuneri kipiluttunarpoq. Taamaallaat suliaqut aalluppagut.

Utoqqaat maanga pisarput inuunertik naajartorlugu.

Sulisut amigartuaannaratta angumeriniaanaq sulivugut.

Sulisut aalaakkaasut qujanartaqaat sulinnigittoortoqartillugu sulisaramik.

Ilaani misigisarput soorlu utoqqaat tigusat, nallinnarput.

Sulisut ilaqarput piffissamik eqqilutik suliarporpoq ajortut. Ilaanni akunnerit 1-2 kingusinaartarput.

Utoqqaat akornanni aaqqiagiinnginnernik psioqartarami. Sulisut utoqqaat qanimut anguneq ajoratsigit angumeriniagassat pillugit

Sulisut amerlineqarsinnaaneri ataatsimiinnermi qaqqittaraluarparput. Utoqqaat maqaasisaramikku iniminni pulaartoqarnissaq. Ineqataannut aamma pulaartillugit nuannartartorujussuuput. Ajoraluartumik ulapingaaratta taamaaliorinnaajunnaartarpugut.

Sulisut qiimassaaqarlutik sulisut nuannersorujussuuput, sunniuteqartaqaat.

Angerlarsimaffimmi ikiorteqartarnej, saqqummiunneqartunut assersuutit;

- Illersugaalluta inatsisitigut pisinnaatitaaffigut nalusarpagut
- Nivattarnerit saaffiginnissutiginiaraanni nalorninartarpoq sumut saaffiginnissalluni.
- Angerlarsimaffimmi ikiorteqarnej kipiluttunaqaaq. Suliaritikkama seeqqusalerlunga Ikiortilerpaannga. Napparsimmavimmiit misigitinneqarpunga tassa angerlarniarit – utoqqaavunga. Aqagukkut angerlarsimaffimmi ikiortippit pisiniaqatigaanga – Siulleq ajunngilaq – aappasaani: uku kisiisa suliarissavakka sap. ak. Akunneq ataaseq kisimi sulisarpit – allamukartussaasaramik. soraluaqqiutigisa iseraangat asaattittariaqartarpara. Iluamik sullissisinnangillat. Taamaallaat nateq.
- Asaanermut atortussat piareeqqinngippat ikiortit suliaqarnavianngillat
- Ingerlanerliortoqarpoq, assersuutigalu illuinnarmi illullit – ernutaqarpata ikiorneqarsinnangillat. Aatak-kuni eqqissimaarlutik najorsinnangilaat, pulaarunik ikiorneqarsinnangimmata.
- Ilaquttagut tikeraarunik angerlarsimaffimmi ikiortit ingerlaqqittarput.
- Pingaartitagut isumalerujussuit – angerlarsimaffimmi ikiortit suliareqqusaanngilaat, assersuutigalugu, nalliuttulernerani saagulersuinerit, igalaanik asaanerit, oqorutit puulersornissaat, taamaallaat nateq ufarfillu suliarineqartarput.

Pisinnaatitaaffiit

Angerlarsimaffimmi ikiorteqartitsisarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat, Pisortanit ikiorsiissutit pillugit Inatsisartut peqqussutaanni nr. 10-mi 10. november 1982-imeersumi § 20, imm. 3 tunngavigalugu aalajangersarneqarput:

§ 1. Angerlarsimaffimmi ikiorteqartitsineq inooqatigiinnikkut peqqissutsikkulluunniit atukkat tunngavigalugit aallartinneqarsinnaavoq, sulisut uku innersuussuteqareernerisigut:

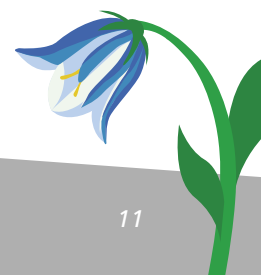
- a) Peqqinnissaqarfimmi sulisut
- b) isumaginninnermi oqartussani sulisut.

Angerlarsimaffimmi ikiorteqarnej

Nammineq inuttut angerlarsimaffigisami pisariaqartitat najoqqutaralugit qanoq ukioqarnerit apeqqutaatinnagu ikiorteqarneruvoq paaqqutarinninnerullunilu. Assersuutigalugu uffarnissamut aamma eqqiluisaarnissamut kiisalu allatigut eqqiaanermut, pisiinernerit atisanillu errorsinnermut ikiuinerusinnaavoq.

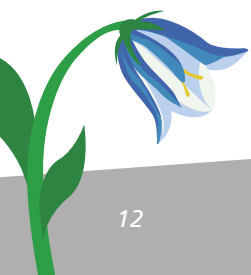
Angerlarsimaffimmi ikiorteqarnermi siunertavog:

- Illit sapinngisamik siviunerpaamik nammineq sungiusimasat atugaralugit angerlarsimaffinniissinnaanissat
- Nammineq angerlarsimaffinni toqqissisimanisavit qulakkeernissaa
- Najukkanni avatangiiseqarsinnaanissat najukkannilu attavigisatit aamma ilaqtattatit ikinngutitillu attavigiuarsinnaallugit.

Utoqqaat ataatsimeeqatiginerini, innuttaasunik ataatsimiisitsinerni, peqatigiiffinnillu ataatsimeeqateqarnernit qaqilerneqartut assersuutit;

- Utoqqaat illuanni biilit ataasiinnaapput. Ataasinngornermiit tallimanngorneq ilanngullugu taamaallaat atorineqarsinnaasarput. Arfininngornermi sapaammilu uninngasarput. Biilertussamik kissaateqaralarput, soorlu sapaammi naalagiarusuttut angallanneqarsinnaassagalarput.
- Utoqqaat illuanni najugaqarluni kaasarfimmiussatut tunniunneqartartut annikippallaarput, ilaquttanut tikeraalaarnissamut toqqorterinissamulluunniit periarfissaqanngilagut.
- Peqatigiiffiit naapeqatigiittarput, ingerlalluarput – timersortartullu, qujanartumik aaqqissuisoqartussaa-tillugu Kommunitit tapiiffiqineqarsinnaasarput.
- Takornartaanngilaq utoqqartagut naak pisariaqartitsigalarput mminut paarisut, pisortaqaqfinnit paarine-qanngitsut, sulisussaaleqisoqarnera pissutigalugu.
- Puiortunngortut ulloq unnuarlu paaqqutarineqartariaqartut inissamik utaqqisut amerliartorput.
- Utoqqaat oqartussaaqataanerit naak?
- Meeqqeriviit atuarfiillu suleqatigiinneri maqaasivagut, corona pissutaalluni unitsinneqarnikut sulit ulloq manna tikiillugu aallarteqqinneqanngillat.
- Utoqqaat inuiaqatigiinni atorluarneqanngillat, sulit pisinnaasut piumasut atorluarneqarusukkalarput, as-sersuutigalugu meeqqat ornittagaanni, aneerussinermi.
- Angerlarsimaffimmi ikiortit sulilluarput erlinnaqaat, alakkarterisartulli akuttuallaaqaat.
- Utoqqarnut tunngasunut aaqqissuusiinarnerni qinnuteqarfissat ersarlupput
- Isorliunerusuniittut atortutigut kinguussaaqqavugut.
- Timersoqatigiiffiit aasakkut aneerussisarnerni nuanneqaat
- Nammineq ingerlatamik orniguttarfissamik amigaateqarpugut, ulluinnarni susassaqaartitsisoqarneq ajora-mi, kiserliortarpugut.
- Kommunitinniit ataatsimiisitsisarnernit utoqqarnut tunngasuni maqaasivagut
- Susassareqatigiinneq maqaasivarput.

Utoqqaat innersuussutaat

Utoqqarniit pisariaqartinneqarpoq utoqqaat peqataatinneqartarnerannik isummersornerisalu atorneqartarnerannik ileqquliussinissap patajaallisarneqarnissaa.

Utoqqaat tusaaniarneqartutut namminneq misigiffigisaannik, Aammattaaq pisariaqartinneqarpoq utoqqaanaangitsut, aammali sugisaasut, utoqqaat angerlarsimaffii, il.il. qanoq iliorluni utoqqaat peqataatinneqarsinnaaneriniik paasinninnissamut sakkussarsinissaat. Taamaaliornissaq Kommunimit periarfissiissutaasariaqarpoq, utoqqaat tusaaniarneqarnerisigut, paasineqarnerisigut aamma utoqqaat inuuffimmi kingullermut naapertuuttunik timikkut tarnikkullu suliniuteqartoqarneratigut.

Nuannersumik utoqqaat eqqartugaat assersuutit;

Tussiaqatigiittarnerit inuttut naleqassusermik tunisisarput.

Ataatsimut sammisaqar-neq nuannaraarput.

Akinnaalliliilluni nalliuttoqaraangat naneruuser-tarneq ileqquuvoq nuanner-soq, kissaatiginaraluarpoq inuissiortoqarnerit ta-maasa tamanna pisassa-soq, imaasinnaamat kingullermik nalliuttoq.

Nerisassioqataasinnaatitaal-luni nuannaraarput, qangaa-nerusoq aqissitortarpugut, nammineq erisarlugit. Maanakkut sinnattuinnangor-put. Nunatta tunniussinnaasai meeraanitsinniit nerisaraagut, takkutarfiisa nalaani nerisara-lugit. Maana tamakku atunngillat. Tuttutorpugut, taamaalluta nassunissaagut. Qujanaqaaq annissigama.

Juullilernerani kaageeraliornerit nuannaralugit ukiumut qilanaar-tuutigisarparput.

Utoqqaat ataatsimooqatigiikaangatta ataqati-giilluta nuannisartarpugut.

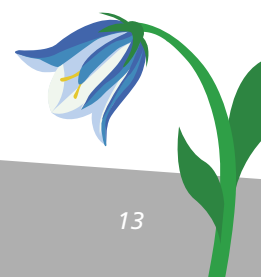
Piffissaqarfigineqarluni iluarusunnar-lunilu qujamasunnartarpoq.

Ullaakut kumoorne-qarneq, soraarfimmi-lu ullormut qujaneq pingaaruteqaaq.

Namineerluta nerisassiorsinnaatitaagaangatta mamarisatsinnillu igalluta naleqassuseq kinaasu-serpullu misigeqqittarparput.

Kalaallit nerisassaati-sinnik nerigaangatta qujamasuttarpugut.

Sulisut sulilluar-tut qujamasunnar-taqaat

Paasissutissat pingaarutillit

Utoqqaat ukioqqortusiartorput, peqqinnerulerput, assigiinngitsutigullu aamma pisariaqartitsisut amerliar-torlutik.

Puiortunngortut amerliartorput. Tamatuma saniatigut allatigut assigiinngitsunik Sianiutitigut tarnikkullu nappaateqartut aamma utoqqaat illuanni najugaqarsinnaasarlutik. ("neuropsychologiske lidelser")

Sulisussaaleqineq, ilinniarsimasunillu amigaateqarneq annertusiartorpoq.

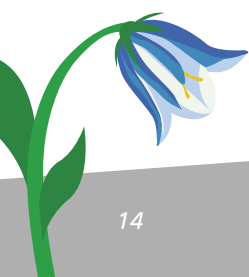
Nunatsinni kisitsisit piviusut malillugit 67-it sinnerlugit ukiullit;

Paasissutissaq	Paasissutissaq	Paasissutissaq
Ukioqqortusiartorneq agguaqatigiissillugu	Nuna tamakkerlugu	Nunaqarfinni
Arnat 2018: 74,5-inik ukioqarput	2022: 4.174	2021: 500
Arnat 2050: 79,2-nik ukioqalersinnaapput	2023: 4.330	2022: 517
Angutit 2018: 69,9 ukioqalerput	2030: 5.995	2023: 521
Angutit 2050: 75-inik ukioqalersinnaapput		

Ukioq 2024 aallartinnerani nunatsinni Utoqqaat Illui toqqaanartumik oqarasuaatitigut attaviit atorlugit paasiniaaviginerini paasissutissat pissarsiagut ima isikkoqarput;

Paasissutissaq		
Avannaata kommuniani inissat katillugit:	125	Utaqqisut katillugit: 31
Qeqertalik Kommuniani inissat katillugit:	93	Utaqqisut katillugit: 31
Qeqqata Kommuniani inissat katillugit:	95	Utaqqisut katillugit: 22
Sermersuup Kommuniani inissat katillugit:	137	Utaqqisut katillugit: 81
Kommune Kujalleq inissat katillugit:	103	Utaqqisut katillugit: 32

Nuna tamakkerlugu utaqqisut ilisimaneqartut katillugit 207

Nalunaarusiami pingaarutilinnik tunngavissaqartumik paasissutissat

Utoqqaat oqaaseqartartuat utoqqarnik sugisaasunillu oqaloqateqarnermini utoqqaat ulluinnarni inuuniarnerminni unammillernartorpassuit pillugit oqaluttuurtut oqaluttuurtunik naapitaqarput.

Ilaatigut ima utoqqaq 83-nik ukiulik oqaluttuarpoq;

“Qamutininik motorilimmik ikioqqullunga saaffiginnippunga qinnuteqarlunga, sunaaffa akissutisissananga-luunniit.

Naalliuttagaanga – Utoqqalinera atorluarsinnaasara suliaritinnera pissutigalugu atorluarsinnaajunnaarpara. Qamutininik motoorilinnik qinnuteqarama allaassutsippunga, akineqanngilanga, maalaarfissat suusinnaaneri ilisimanngilakka, maalaarusukkaluarpunga. Oqalulluarsinnaavunga timikkulli pisinnaasakka killilerujussuup-put.”

Utoqqaat illuanni najugallit arlallit apuusaat;

Utoqqaat iggavimmut iseqqusaanngilagut – innersuussutigaat ini isersimaffippat atorineqarsinnaasoq – utoqqaat immikkut iggavimmik peqartariaqaraluarput.

Qujamasuttaqaagut juullikkunni igaassat pilersaarusoqataaffigisinnaasaratsigit.

Sulisussaaleqisoqartillugu qanigisaasut misigisartagaasa ilaaniit assersuut;

“Sulisussaaleqisoqarnerani aninaveersaartarpugut, sulisut tamakkernissaat utaqqillugit. Iserluni ananama takullungalu qissaserlunilu. Inimini unnuami orlusimalluni nilliagaluarluni tusaaneqarsimannginnami. Seeq-qua pullammat sulisumut apequtigigaluarpara, nalunerarpaali susimanersoq. ananaga imminut ikiorsin-naanngitsoq uppissimasoq arajutsineqarsinnaasoq ernumanermik kinguneqartitsivoq.”

“Qanigisaasut arlaqarluta immikkoortortani aqutsisunut allagaqartarpugut, paasiuminarsakkanik ersarissu-liorluta, neriutugalugu sulisunit aqutsisuniillu ilinniutaasinnaassasut, minnerunngitsumik sulisunit eqqartor-neqarniassammata.

Annernarnerpaamilli akisummik tunineqartarpugut; anaanat, ataatat “iperartariaqarpat”

Qanigisaasutut misigisarpasuit aqqusaartarpagut, annernartorujussuuvooq anaanaq oqarpat “imminuinnaruma oqinnerussaaq.” Pisariaqartitsilerluni taama oqarsinnaanera sakkortoqaaq. Ataasiaannarnani oqariar-tuutigaa. Sakkussarsiussaanga inuunera kipitinniarlugu”.

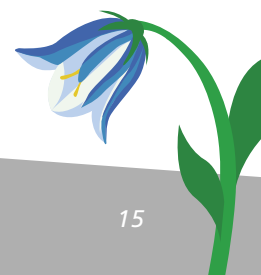
Paasissutissaq

Utoqqarnik paaqqinniffiit il.il. pillugit Inatsisartut peqqussutaat, nr. 580-imi 29. november 1978-imeersu-mi § 2 tunngavigalugu makku aalajangersarneqarput:

Utoqqarnik paaqqinniffinnut il.il. nuunnissami piumassaqaataasut nalinginnaasut

§ 1. Pensionisiallit namminneq angerlarsimaffiminniiginnarsinnaanngitsut kommunimi utoqqarnik paaqqinniffimmut nuunniarlutik qinnuteqarsinnaapput.

Imm. 2. Pensionisiallit paaqqutarineqarnissamik sullineqarnissamillu kommunip utoqqarnik paaqqinnif-fiani naammassineqarsinnaanngitsunikpisariaqartitsisut peqqinnissaqarfiup ataani paaqqinniffimmut nuukkumallutik qinnuteqarsinnaapput.

Peqataatitsineq: Utoqqarnik peqataatitsilluni utoqqaallu isumaannik atuilluni aqutissiineq

Utoqqaat peqataatinneqassatillugit ataatsimut isigalugu pingaartuuvog utoqqaat ataqqillugit naleqartillugillu pisinnaatitaaffisa tunngaviinik aallaaveqarnissaq. Utoqqaat peqataanissaminnut aqutissiunneqartariaqarput, taakkuuppummi pisinnaatitaaffinnik pigisaqartut. Peqataatitsinerup qularnaassavaa utoqqarnut ataqqinnittumik, utoqqalineri inuunerup killiffianni pisariaqartilersimasaanik suussusilernissaannuinaq peqataanatik aammali aaqqiissutissat malitseqartitsinissallu oqaasertalernissaannut peqataatitsineq.

Tamatamani peqataatinneqartariaqarput ilaqutaasut qanigisaasullu, utoqqaat atugaanik ilisimaarinnittut kiisalu oqartussaasut, taakkuuppummi akisussaasuusut.

Utoqqaat misigissutsit nuannersut nuanninngitsullu pillugit oqaatsit atorsinnaasaat annertoqaat, assigii-ngissinnaaqalutillu. Tamanna aaqqissuulluagaanerusumik peqataatitsinissamut aallaavissatsialaavoq. Utoqqaat nammineq inissisimanertik inuernerminilu atugarisatit pillugit annertuumik ilisimasaqarput, utoqqaallu aperinerisigut qanoq ingerlanerat pillugu toqqaannartumik paasisaqassaagut, tassuunakkutaaarlutik utoqqaat aaqqiissutissat siunnersuutaat pissarsiarisinnaavagut.

Aamma utoqqaat isiginneriaasiinik isumaannillu aperineq tassaavoq utoqqaat qanigisaasullu isumaasa ataqqinerinik takutitsineq.

Ilaqutaasut, qanigisaasullu naapitinneqartarnerisigut ataqatigiissumik ilungersorluta utoqqaat peqataatillugit utoqqaat killiffianni inuuneq nukittorsartariaqarput.

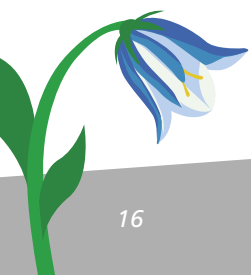
Taamaammat utoqqaat ajornartorsiutaannut aaqqiissutaasinnaasut oqallisigineqassatillugit, utoqqaat pillugit oqaaseqartartutut inassutigaa, utoqqarnik sullissisut, oqartussaasut, politikerillu - utoqqaat qanigisaasullu peqataatittassagaat tusarnaarlugillu.

Angalanermi matamani utoqqaat naapillugit oqaloqatiginerini ersarissarneqartuarpoq utoqqaat killiffiminni inuunerup sinnerani kiserliornani, ernumani naleqartinneqarluni inuuneqarnissaq pingaarutilerujussusoq.

Taamaattumik Kommunimi piffinni tamani aamma utoqqaat ulluinnarni utoqqaat soqutigisaanik aammalu sammisinnaasaanik aallussiviusinnaasunik ornittakkat amigaatigineqarput. Utoqqaat utoqqaqatitit naapillugit isumalimmik ornittagaqarnissartik ujartorpaat.

Utoqqaat angerlarsimaffiini, pisinnaanerusullu angerlarsimaffiini najugaqartut aaqqissuulluakkamik pulartartoqarsinnaaneq ujartugaanuttaaq ilaavoq, taamaattumik kaammattuutigissavara nalunaarusiami uani taakkartorneqartut piviusunngortinneqarsinnaasut arlaqartut pillugit iliuuseqartoqarnissaa.

Iluqutitalimmik kinguneqarlumillu sunniutillit, kinaassutsitsinnillu naleqalersitsisartut unitsinnagit atuutinneqartariaqarput, assersuutitut taaneqarsinnaasut makkuusinnaapput; nerisassioqataaneq, errortaleqataaneq, illup iluani suliaasut peqataatinneqarneq, kulturitsinnik naleqartitagut pingaartinneqarlutik aaqqissuusiarnerit il.il.

Inassuteqaatit nukingertut;

Utoqqaat qangatuulli aalassaritsigiunnaarlutillu suliuunnaarnikuupput, assigiinngitsunik sanngiilliuuseqalersarmata ikiorneqartariaqalersarlutik. Taamaammat utoqqaat sulii angerlarsimaffimminni najugaqartut angerlarsimaffimmi ikiorteqarnikkut naleqqussaavigineqartariaqarput, soorlu saagunik taarsiiniarnikkut, oqorutit qaliinik taarsersuinikkut aammalu igalaanik qillersaanikkut. Utoqqaat ulluinnarni akimmiffissale-rujussuupput. Utoqqaq ataaseq 80-it sinnerlugit ukiulik angerlarsimaffimmi ikiorteqarnissamut akuerisaasimagaluartoq imminut isumassortariaqartartoq oqaloqatigaarput. Nunaqarfiani arnat angutillu aalisarnermik aalisakkerinermillu suliaqarmata angerlarsimaffimmi ikiorteqarnermi sulisussaqaanngitsoq. Utoqqaq alla oqaluttuarpoq soraarnerussutisiani ukiut marluk aaqqinniaalorneqarsimasut.

Nunaqarfinni utoqqaat namminerisamik angerlarsimaffeqartut angerlarsimaffimmi ikiorteqarnissamik pisariaqartitsisut pisariaqartitaat tunngavigalugit ikiorserneqartussaatitaasut ikiorserneqarneqarnissaat utaqqis-sunneqarsinnaanngilaq.

Utoqqaat inuunerisa sinnerat isumaqarnerulerseqqullugu angerlarsimaffimmi ikiorteqarnermi, utoqqaat namminerisamik angerlarsimaffillit, aammalu utoqqaat angerlarsimaffiini najugallit illoqarfinni nunaqarfinnilu sammisassaqaartitsinermi pissutsit utoqqaat atuisutut pisariaqartitaannut naleqqussarneqartariaqarput pilersinneqartariaqarlutillu.

Utoqqaat paaqqutarineqarnissamik pisariaqartitsisut kiisalu puiortunngortut ulloq unnuarlu nakkutigineqartariaqalersimasut utaqqisut amerliartorput, sulisussat ikiliartorput - pisariaqartitsineq naapertorlugu iliuuseqarnissaq utaqqineqarsinnaanngilaq.

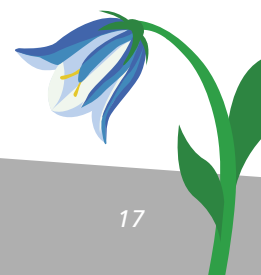
Sulisut unnuarsiortut sulisussaaleqiffiup nalaani immikkoortortaqaqarfinnik marlunnik ataatsikkut unnuarsiorfeqarsinnaasarput. Marluuttarialinnik passussigaangamik utoqqarnillu ikioqqullutik sianertoqarpat orninneqarsinnaannginnerat tamanut annikillioortitsisarpoq. Ilaanni 16 tiimit sulisoqartariaqartarpoq.

Utoqqaat paaqqutarineqarnissaminnik ima pisariaqartitsigaat allaat sulisunit piffissaqaqfigineqallatuarlutik oqaloqatigineqaraangamik qujamasuutigisarpaat. Utoqqaallu ataasiakkaat pisarissersuutaannartut misigilersimapput tunuarsimaartunngorlutillu. Ataatsimut isigalugu utoqqaat inuunermik imaqarnerusumik ujar-tuipput. Assersuutigalugu meeqqanik peqateqartarsinnaaneq eqqaaneqartorlu qiimmaallarujuusuartarlutik.

Taamaammat sulisussaqaarniarnerup, sulisussaaruttarnerlu qanoq isiorluni qaangerneqarsinnaanera qulak-keerneqarnissaanut periusissioortoqartariaqarpoq, timitalerlugulu.

Sulisussaaleqisarnerup kinguneri iliuuseqarfigineqartariaqarput. Suliitigaluni ilinniagaqarsinnaaneq an-nertuumik iluaqutitalimmik atorineqartarsimasooq ilisimatinneqarpunga, taasuma ingerlatiinnarnissaanut pimoorussilluni sulinissaq inassutiginarpoq.

Assigiinngitsunik pisariaqartitsisut, tamatuma saniatigut sianiutitigut tarnikkullu nappaateqartut utoqqa-lisut aamma amerliartormata sillimaffigalugillu inissaqartinneqarnissaat qulakkeersimaneqartariaqarpoq.

Naggasiut;

Naak ulluni aqqanilinni kommunimut paasisassarsiorluni angalanermi Uummannamut Ilimanamullu angalanissaagaluit piviusunngortinneqanngikkaluartut ataatsimiinnissat isumaqatigiissutaasimasut amerlanersaat piviusunngortinneqarput.

Angalaneq angallannikkut akimmiffeqarfiugaluartuq qarasaasiatigut kiinnerlunilu ataatsimiinnertigut Avannaata Kommuniani utoqqaat atugaannik paasisaqarluarpugut.

Avannaata Kommuniani najugaqarfinnit 13-iusunit attaveqaatit digitaliusut atorlugit utoqqaat 130-nit ikinerunngitsut peqataasoralugit ataatsimeeqatigiinneq ingerlanneqarpoq, tamatuma saniatigut Kommuni Facebookiatigut Ilulissanilu radiotigut toqqaannartumik aallakaatinneqarluni. Taamaattumik Avannaata Kommuniani utoqqarnut atugassarititaasunik paasisaqarluarpunga.

Isiginnaarutitigut ataatsimiinneq najukkanit tamanit peqataaffigineqarsinnaasoq qilanaarisimaqaara. Naak nunaqarfiit tamakkerneqanngikkaluartut ataatsimiinneq uannit utoqqarniillu iluarisimaarneqaqaaq.

Kommunimit tusaaniarneqarneq

Naak utoqqaat akimmiffissaqaraluarlutik sulii piumassuseqarput. Utoqqaat akimmiffigisartagaat soorunalumi aamma nuannersortaat ilanngullugit angalanermi inaarutaasumik kommunimi akisussaasunut apuupakka, misigisimavungalu tusaaniarneqarluarlunga.

Utoqqarnik attaveqaatitigut digitaliusutigut ataatsimeeqateqarnissamut kaammattuuteqarnerput Avannaata Kommunianit ilassilluarneqarmat nuannaajallannaqaaq, naallu immitsinnut taama ungasitsigigaluarluta utoqqarnik najugaqarfinnit taama amerlatigisuneersunik kiinnerfeqateqarlunga pernaataasumik ataatsimeeqateqarlunga.

Attaveqaatit atorlugit Radiokkut toqqaannartumik aallakaatitsineq tamanit tusaaneqarsinnaammat iluarterujussuuvuq, taamaalilluni utoqqaat pisinnaannginnerusut, puiortut mininnagit malinnaanissaminnut periarfissinneqarmata.

Utoqqaat aamma Utoqqaat pillugit oqaaseqartartup attaveqaatit digitaliusut atorlugit attaveqatigiittarnissamik Avannaata Kommuniani utoqqaat inuuniarnerminni atugaasa pitsaanerulersinnissaat siunertaralugu suleqatigiinnissamik isumaqatigiissuteqarpugut, nunatsinni illoqarfiit nunaqarfiillu isorartoqimmata taamalu angalaniarnerup akisunerujussua pissutigalugit aqqutissiueqatigiilluta.

Suleqatigiinnissamik isumaqatigiissutitsinni Avannaata Kommuniani utoqqarnut akimmisaarutaasinnaasunik annikillisaanissaq siunertaralugu isumaqatigiissummik malinninniarluta aamma immitsinnut pisussaaffilerpugut.

